

19-08-2024 Αναζητώντας το νόημα

- Τις τελευταίες δεκαετίες που διανύουμε έχουμε περάσει πλέον στην εποχή της λεγόμενης μετανεωτερικότητας. Μια εποχή που διατηρεί ελάχιστα από τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής κοινωνίας αλλά και της λεγόμενης νεωτερικότητας. Την εποχή μας τη χαρακτηρίζει από τη μια η ευμάρεια και η κατανάλωση και από την άλλη η ψηφιακή τεχνολογία, δύο παράγοντες που κάνουν τον άνθρωπο να στρέφεται κυρίως στην υποκειμενική του εμπειρία και απόλαυση. Ο σύγχρονος άνθρωπος τρέχει πίσω από τις κάθε είδους απολαύσεις με αποτέλεσμα να γίνεται έρμαιο εξαρτήσεων και εθισμών. Τον λόγο ύπαρξής του τον αναζητά πλέον σε ό,τι τον κάνει να αισθάνεται καλά ως άτομο. Αντί του ενδιαφέροντος για τα κοινά και του ανοίγματος προς τους άλλους προτιμά την ιδιώτευση, το κλείσιμο στον εαυτό του και στον προσωπικό του χώρο και χρόνο, πράγματα που συχνά τον οδηγούν στην απουσία νοήματος, την απομόνωση και την κατάθλιψη. Όσον αφορά στην αναζήτηση νοήματος μέσω της πίστης, ενώ στη μοντέρνα εποχή ο άνθρωπος ήταν κατά κανόνα αρνητικός ως προς την πίστη, σήμερα επικρατεί περισσότερο ένα είδος αδιαφορίας ή αποδοχής της πολυθρησκευτικότητας. Η πίστη τον ενδιαφέρει μόνο στον βαθμό που μπορεί να προσφέρει κάποιο νόημα στη δική του ύπαρξη, που ταιριάζει με την ατομική του εμπειρία, η οποία τίθεται υπεράνω κάθε ιδέας και οράματος. Στους σημερινούς όμως νέους διακρίνουμε ωστόσο και κάποια πολύ θετικά στοιχεία, που έλειπαν από τις προηγούμενες κοινωνίες. Προέχει η αποδοχή της ποικιλομορφίας, η υπαρξιακή ευαισθησία απέναντι στον περιθωριοποιημένο άνθρωπο, η ειλικρίνεια στις σχέσεις. Μέσα στο πλαίσιο της ελευθερίας και της ισότητας οι νέοι σήμερα δεν κατακρίνουν εύκολα τους άλλους. (π.Βασίλειος Θερμός)
- Ο άνθρωπος κάθε εποχής κατά βάθος διψά για την αληθινή ζωή και για τη νίκη επί του θανάτου. Αυτή όμως η δίψα εκφράζεται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.
- Νεκρός υπαρξιακά άνθρωπος δεν είναι αυτός που κάνει αμαρτίες, αλλά αυτός που έπαψε να αναζητεί την αλήθεια. Ακόμη και η θρησκεία μπορεί να σταθεί εμπόδιο σε αυτή την αναζήτηση, εάν απλώς μας βολεύει σε κάποιους τύπους και σχήματα, που "σβήνουν" τη διάθεσή μας για το ταξίδι και την περιπέτεια της αναζήτησης.
- Ακόμη και τα πάθη μας, οι αγωνίες μας, οι στόχοι μας, αλλά και η βουλιμία μας για δόξα, εξουσία και δύναμη αποτελούν απεγνωσμένες προσπάθειες να βρούμε νόημα.
- Αυτό που μας ωθεί στην αναζήτηση του νοήματος είναι το παράδοξο και αναπότρεπτο του θανάτου. Διότι ποιος ο λόγος να ζούμε αφού υπάρχει ο θάνατος;
- Οι απασχολήσεις μας, οι φιλοδοξίες μας, οι εμπειρίες που επιδιώκουμε είναι τα άλλοθι που βρίσκουμε, για να ξεχάσουμε την πραγματικότητα του θανάτου.
- Οι υπερευαίσθητοι άνθρωποι, επειδή τυραννιούνται από μια βαθιά υπαρξιακή αναζήτηση, στην οποία δεν μπορούν να διαχειριστούν το ερώτημα του θανάτου, οδηγούνται σε ποικίλες εξαρτήσεις. Οι δήθεν πιο ισορροπημένοι, που είναι τα καλά παιδιά της αστικής κοινωνίας, αγνοούν το ερώτημα του θανάτου, γίνονται δημιουργικοί και επιτυχημένοι στον

κόσμο, αλλά στην ουσία είναι οι νεκροζώνταντοι νικητές της ζωής. Δίνουν απόλυτη αξία στη δόξα, στον πλούτο, στη δύναμη, στις ηδονές, προσπαθώντας να καλύψουν τις βαθύτερες ανάγκες της καρδιάς τους. Βλέπουν την αποφυγή του εαυτού τους ως λύτρωση και την πολυπραγμοσύνη ως ψυχοθεραπεία.

- Το πρώτο πράγμα που οφείλουμε να κάνουμε εμείς οι ταλαιπωρημένοι άνθρωποι της εποχής μας είναι να αντικρύσουμε με ανδρείο φρόνημα το πρόβλημά μας, το κενό μας και να μην τρομάξουμε, αλλά με ταπείνωση και συντριβή να ποθήσουμε το ανέφικτο.
- Άλλου είδους γοητεία και ποιότητα έχει η ψυχή που ζητά αυτό που πραγματικά έχει ανάγκη, δηλαδή την αλήθεια και το φως, και στέκεται με λαχτάρα σε αυτή την προσδοκία. Τότε όλα αποκτούν γι' αυτήν άλλο νόημα και περιεχόμενο.
- Δεν έχει και τόσο μεγάλη σημασία πόσες και ποιες είναι οι αμαρτίες μας, αλλά πόσο σεβόμαστε την καρδιά μας, πόσο τίμιοι είμαστε μαζί της και ποιοι είναι οι βαθύτεροι πόθοι μας. Το αν γνωρίζουμε πραγματικά τον εαυτό μας έχει σημασία.
- Ακόμη και αρνητές του Χριστού μπορεί να είναι πιο δικοί Του από πολλούς που υποτίθεται ότι είναι πιστοί.
- Ανώτερος από αυτόν που βλέπει αγγέλους είναι αυτός που γνωρίζει την αθλιότητά του.
- Ο δυνατός, ο δίκαιος, ο εγκλωβισμένος μέσα στις βεβαιότητές του δυσκολεύεται να γκρεμίσει τα τείχη, τον θρόνο και το είδωλό του, για να ζήσει τη χαρά της πρόσωπο με πρόσωπο κοινωνίας.
- Είναι ευλογία οι πτώσεις μας, οι αποτυχίες μας και τα αδιέξοδά μας, με την προϋπόθεση όμως να μην απελπιζόμαστε. Ο συντετριμμένος αλλά μη απελπισμένος άνθρωπος είναι ο πιο έτοιμος να αφεθεί στον Θεό και να σχετισθεί μαζί Του και με τους ανθρώπους.
- Η σημαντικότερη ένδειξη ειλικρινούς και ώριμης αναζήτησης νοήματος είναι η ένταξη του προσωπικού μας ταξιδιού στην κοινή πορεία όλης της ανθρωπότητας. Δεν ψάχνω τον Θεό για το τομάρι μου. Η προσευχή μου και η αναζήτησή μου είναι οικουμενική, δηλαδή αφορά όλη την ανθρωπότητα.
- Δεν γίνεται να ζούμε ξέχωρα από τους άλλους. Αν νιώθουμε μέλη του ενός σώματος, τότε η αναζήτησή μας συμπεριλαμβάνει όλη την οικουμένη. Αυτό είναι που συγκινεί τον Χριστό.
- Ο Χριστός, που είναι η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή, συγκεφαλαιώνει το νόημα που δίνει ζωή και λόγο ύπαρξης σε όλους και όλα.
- Το νόημα που αναζητούμε δεν ανακαλύπτεται από μας, αλλά αποκαλύπτεται σε μας όταν είμαστε γόνιμη γη. Και δύο πράγματα μας κάνουν γόνιμη γη: Ο πόνος και η αγάπη.
- Η λαίμαργία για πλούτο, δόξα, εξουσία, ηδονές είναι σύμπτωμα που δείχνει ότι αρνηθήκαμε τον πόνο της αναζήτησης και αντί αυτού επιλέξαμε τη φτώχεια του κενού μας και συμβιβαστήκαμε με αυτό.
- Νιώθουμε γεμάτοι, μόνο όταν συναντηθούμε με τον Χριστό. Και μέσα στον πόνο της αναζήτησής Του όλοι είναι οικείοι, ακόμη και οι εχθροί.

- Ο άνθρωπος που έχει ζήσει την κόλαση δεν αντέχει την κόλαση για κανέναν άνθρωπο.
- Όποιος χαίρεται με το χάρισμα του άλλου, ως σοφός εν τη ταπεινώσει, απολαμβάνει το χάρισμα πρώτα ο ίδιος ως δικό του και βοηθάει τον άλλον να το πολλαπλασιάσει.
- Είμαστε φτωχοί σε αποτέλεσμα, όταν λογαριαζόμαστε ο καθένας χωριστά. Ο μοναξιά και η υπερηφάνεια από την οποία προέρχεται είναι το πρόβλημα. (Νίκος Γαβιήλ Πεντζίκης)
- Δεν είναι ρούχο η υπερηφάνεια για να την αποβάλλουμε εύκολα. Μαζί της θα αποβάλλουμε κι ένα μέρος του εαυτού μας. Μόνο αν παραιτηθούμε από πάρα πολλά, θα μπορούσαμε να συνδεθούμε με τον άλλον, το άλλο πρόσωπο. Καλύτερα τραυματισμένοι με τους αδελφούς, παρά μόνοι ατσαλάκωτοι και καθωσπρέπει.
- Η Εκκλησία μάς περιλαμβάνει όλους. Έχει μια εκπληκτική μεταμορφωτική δύναμη που μετατρέπει την αμαρτωλότητά μας σε αγιότητα, το κενό μας σε πληρότητα, την απομόνωσή μας σε κοινωνία. Χρειάζεται μόνο μία προϋπόθεση: Να μην υποκρινόμαστε κάτι άλλο από αυτό που είμαστε.
- Η αγάπη έχει απίστευτη λεπτότητα. Η παραμικρή βία πνοή μπορεί να την αλλοιώσει και να την απομακρύνει. Αξίζει όμως να δώσουμε τα πάντα προκειμένου να την κερδίσουμε. Διότι το νόημα βρίσκεται εκεί που υπάρχει η αποδοχή και η αγάπη, δύο στοιχεία που μας δίνουν τη δυνατότητα να σχετιζόμαστε, δηλαδή να κοινωνούμε ο ένας του άλλου στον κοινό λόγο και στο κοινό νόημα.
- Κοινωνώ του άλλου δεν σημαίνει απλώς επικοινωνώ ούτε σημαίνει διαχειρίζομαι τις σχέσεις μου με τακτικισμούς και μεθόδους. Κοινωνώ του άλλου σημαίνει ότι το αληθινό μου πρόσωπο συναντά το αληθινό πρόσωπο του άλλου.
- Η αγάπη που έχει κέντρο τον Χριστό δεν σβήνει ποτέ. Είναι αιώνια.
- Όταν αγαπάμε τον Θεό, αγαπάμε και την εικόνα Του, που είναι ο κάθε άνθρωπος. Θαυμάζουμε και εκτιμούμε ο ένας τον άλλον.
- Η αγάπη προς τον Χριστό είναι αληθινή και μας δίνει νόημα, όταν μας οδηγεί στην αποδοχή του άλλου.
- Η αγάπη έχει απίστευτη γοητεία, γιατί ο Θεός έχει κρύψει πλήθος χαρισμάτων μέσα σε κάθε άνθρωπο και μας καλεί να τα ανακαλύψουμε και να θαυμάσουμε έτσι τη δόξα Του.
- Με την προϋπόθεση ότι έχουμε τα πνευματικά μας αισθητήρια ενεργοποιημένα, ανακαλύπτουμε συνεχώς στον άλλον νέα χαρίσματα και έτσι πλουτίζουμε, εξελισσόμαστε και ανανεώνουμε τη σχέση μας μαζί του.
- Τα πνευματικά αισθητήρια ενεργοποιούνται με τον πόνο, την προσευχή, την αναζήτηση.
- Η προσευχή είναι η μόνη και ελάχιστη πράξη, με την οποία ο άνθρωπος προσπαθεί να διατηρήσει την ανθρωπιά του, ξεριζώνοντας από μέσα του τον φθόνο, το μίσος και την καταφρόνια.
- Η προσευχή μάς φέρνει σε επαφή με την πραγματικότητά μας.
- Με την προσευχή γινόμαστε εκζητητές του ελέους του Θεού.

- Ο άνθρωπος που έρχεται να μας επιτεθεί, να μας βρίσει, να μας αδικήσει, να μας συκοφαντήσει στην πραγματικότητα ξεγυμνώνει μπροστά μας την τραυματισμένη καρδιά του και μας λέει "Πονάω, κατάλαβέ με". Αν αντιληφθούμε το δράμα του, θα σμικρύνουμε μπροστά του τον εαυτό μας και θα ψάξουμε να βρούμε κάποιο χάρισμά του, για να του αποδώσουμε τιμή, εκτίμηση και αγάπη. (Γέροντας Αιμιλιανός)
- Χρωστάμε ευγνωμοσύνη στους δύσκολους ανθρώπους, γιατί χάρη στη δική τους αδυναμία καλούμαστε να υπερβούμε τα τείχη του βολέματός μας, της ατομικότητάς μας. Και να γίνουμε μια φλογερή προσευχή για κάθε αδελφό μας, ώστε να βρει και αυτός το αληθινό νόημα της ζωής και να ελευθερωθεί από τα πάθη που τον τυραννούν.
- Ο προσευχόμενος άνθρωπος είναι ο πλέον κοινωνικός άνθρωπος, διότι με την προσευχή του αγκαλιάζει μυστικά ολόκληρο τον κόσμο.
- Σε μια εποχή σαν τη δική μας, που αναζητούμε δυνατές εμπειρίες, δεν υπάρχει συγκλονιστικότερη εμπειρία από την προσευχή και μάλιστα τη λειτουργική προσευχή. Στη Θεία Λειτουργία συναντάμε τον Χριστό, που μας αναπαύει και μας ησυχάζει. Διότι ο Θεός έσμιξε με τον κόσμο μας και γίναμε ένα.
- Οι άγιοι δεν είναι οι τέλειοι και οι αναμάρτητοι, αλλά αυτοί οι οποίοι σεβάστηκαν τον εαυτό τους, πήραν τη ζωή τους στα σοβαρά και αναζήτησαν την εμπειρία που δίνει ζωή και νόημα. Γι' αυτό δεν μας κάνουν κήρυγμα, αλλά μας αποκαλύπτουν το νόημα και μας μαθαίνουν την "τέχνη" τους.
- Τα πάθη φεύγουν με την ταπείνωση. Γιατί η ταπείνωση έλκει τη Θεία χάρη.
- Όταν μας επισκέπτεται η Θεία χάρη, γινόμαστε αήττητοι, άτρωτοι.
- Αν δεν ρισκάρουμε, δεν μπορούμε να χτίσουμε σχέση ερωτική. Το ίδιο ισχύει και στη σχέση με τον Θεό.
- Το νόημα δεν το βρίσκουμε στις κουβεντούλες, αλλά το συναντάμε υποστασιοποιημένο στους ανθρώπους που το ζουν και το φέρουν ολοζώντανο μέσα τους. Αυτοί μας μεταγγίζουν μια γλύκα και μια ελευθερία αύρας λεπτής.
- Δικαιοσύνη-δικαιοκρισία είναι η πληρότητα της αρετής, δηλαδή η αγάπη. (Πατέρες)
- Όπως δεν μπορούν να συνυπάρξουν στον ίδιο χώρο ξερά χόρτα και φωτιά, έτσι δεν μπορούν να συγκατοικήσουν σε μια ψυχή έλεος και δικαιοκρισία. (Ισαάκ ο Σύρος)
- Η δικαιοσύνη του Θεού περιέχει την αγάπη και το έλεος. Ανασηκώνει τον αδύναμο. Θεραπεύει τον πληγωμένο και κατατρεγμένο. Δεν τιμωρεί αυτόν που πράττει το κακό. Αναπαύει αυτόν που πράττει το καλό.
- Η δικαιοσύνη του Θεού είναι μια αγκαλιά υπομονής, που σκεπάζει όλες τις κακίες και τις ανθρώπινες αθλιότητες. Περιθάλλει τα θύματα και βάζει βάλαμο στις ψυχές και τις πληγές.
- Το έλεος του Θεού δεν ανακόπτεται από τις κακίες των ανθρώπων. Καμιά αμαρτία δεν μπορεί να σταθεί εμπόδιο μπροστά στο έλεός Του.

- Μέσα στην ατμόσφαιρα του απροσμέτρητου Θείου ελέους παύουμε να ψάχνουμε για νόημα και εμπειρίες, γιατί μας αρκεί ο Χριστός, που είναι πάνω από κάθε νόημα και κάθε εμπειρία ή, για να το πούμε διαφορετικά, συμπεριλαμβάνει κάθε νόημα και κάθε εμπειρία.
- Στο πρόσωπο του Χριστού συναντούμε τους πάντες και τα πάντα. Και δεν αγωνιούμε πια για την εικόνα μας ούτε σχολιάζουμε τους άλλους. Μας ενδιαφέρει να συναντήσουμε τα πρόσωπά τους και να σχετισθούμε μαζί τους.
- Στο πρόσωπο του Χριστού τελειώνουν όλες οι απορίες. Γιατί χωρίς αυτές να λυθούν, τα ερωτηματικά γίνονται θαυμαστικά και μας γαληνεύουν.
- Όταν είμαστε αφημένοι στον Χριστό και βασιλεύει μέσα μας η αγάπη, είμαστε πραγματικά ζωντανοί και ελεύθεροι. Όχι επειδή το αξίζουμε, αλλά επειδή μας χαρίζεται εκείνη η ζωή που είναι έξω και πάνω από μας, η ζωή του Πνεύματος. Η μόνη ζωή για την οποία αξίζει να ζούμε και να πεθαίνουμε.